

Oponentní posudek bakalářské práce

Autorka práce: Antonie Čáhová

Název práce: Aktuální rizika, jimž čelí klienti nízkoprahového zařízení pro děti a mládež – možnosti a způsoby pomoci.

Oponentka: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce se zabývá situací významné cílové skupiny sociální práce – dětmi a mládeží, konkrétně autorce jde o skupinu navštěvující nízkoprahová zařízení. Deklarovaným cílem práce je pojednání o rizicích v období adolescence, rizikovém chování a charakteristikách rodiny, které mohou být činitelem rizikového chování. Autorka bcp věnuje pozornost nízkoprahovým zařízením, jejichž posláním je mj. eliminovat negativní dopady složité rodinné situace adolescentů a zmírňovat komplexní důsledky sociálně-ekonomického znevýhodnění rodin, z nichž drtivá většina klientů nízkoprahových zařízení pochází.

Empirická část práce představuje výzkum učiněný mezi sociálními pracovníky nízkoprahových zařízení (N 5).

Práce je rozdělena do 4 kapitol, doplněných o závěr a seznam literatury. Práce je z hlediska záměrů autorky přehledně členěná, psaná kultivovaným jazykem, citované zdroje jsou uváděny dle citačních pravidel. Teoretická část práce má charakter přehledový a kompilační. Jádrem empirické části je pět rozhovorů a jejich interpretace.

Moje výtky oponentky směřují v první řadě k neproporčnímu a zdlouhavému popisu období adolescence, parafrázuje literaturu učebnicového typu z oboru vývojové psychologie. V kontextu fungování nízkoprahových zařízení – tj. zařízeních sociálních služeb - však jsou mnohem důležitější SOCIÁLNÍ charakteristiky pojednávané skupiny. Většina současných výzkumů a literatury v oboru sociální práce přitom jasně zdůrazňuje jako příčinu rizikových jevů patrných mezi klienty NZDM neutěšenou sociálně-ekonomickou situaci jejich rodiny. Hlavními faktory jsou pak chudoba rodin, neutěšené a ohrožené bydlení rodin, zadlužení a exekuce. Bohužel tento systémový pohled, uplatnění kritické teorie, v předložené práci postrádám, rovněž tak i odkazy na příslušné zdroje (Prokop D, Hůle D, aj.). Přitom uvedené rozhovory se sociálními pracovníky opakovaně opakují leitmotiv chudoby, špatného bydlení, celkové neutěšené rodinné situace. Alespoň jedna analytická kapitola o fenoménu sociálního

vyloučení rodin by mnohému v bcp napomohla, a též lépe nasměrovala položené otázky v empirické části.

Další skupinu výtek uplatňuji k empirické kapitole 4. - autorka neuvádí, z jakého regionu respondenti pocházejí. Toto může významně ovlivnit i charakteristiku odpovědí. Ostatní nedostatky v interpretaci a závěrech práce vyplývají již ze zmíněné absence systémového a kritického pohledu na situaci klientů a zásadní sociální determinanty jejich životů, resp. jejich rodin. A tyto determinanty, jak výzkumy prokazují, mají zásadní dopad na životní aspirace cílové skupiny.

Práci doporučuji k obhajobě, doporučuji stupeň D-E, výsledek bude závislý na kvalitě obhajobě.

Otázky:

Vyjděte z uvedené tabulky na str. 27 vaší práce a pokuste se konkretizovat na příkladě vaší cílové skupiny rizikové faktory sociálního prostředí v kategoriích uvedených v tabulce (chudoba, normativní anomie, rasová nerovnost, nezákonná příležitost). Pokuste se zaujmout pozici kritické sociální práce.

PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.

13.5.2022